

ΤΑΞΗ: Α΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Ημερομηνία: Σάββατο 4 Απριλίου 2026

Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ**ΘΕΜΑ Α****1^ο υποερώτημα**

Η συντάκτρια εξηγεί πως οι λόγοι που οι άνθρωποι γελούν διαφοροποιούνται ανάλογα με το πνευματικό τους υπόβαθρο: οι καλλιεργημένοι προτιμούν τα λογοπαίγνια, ενώ άλλοι τη διακωμώδηση κάποιων χαρακτήρων ή τα παθήματα των συνανθρώπων τους. Σε κάθε έκφραση του γέλιου καθοριστικό ρόλο παίζει η μοναδική ψυχοσύνθεση του καθενός. Άλλωστε, το γέλιο λειτουργεί ως αναγκαία διέξοδος και θεραπευτικό μέσο απέναντι στο άγχος και τις δυσκολίες της καθημερινότητας.

(65 λέξεις)

2^ο υποερώτημα

1.Γ, 2.Β, 3.Α, 4.Β, 5.Δ

3^ο υποερώτημα

α. Στο συγκεκριμένο απόσπασμα εντοπίζονται δύο διαφορετικές εγκλίσεις, οι οποίες εξυπηρετούν διαφορετικούς επικοινωνιακούς σκοπούς. Όσον αφορά την πρόθεση της συντάκτριας, η χρήση της υποτακτικής («να έχει», «να βρίσκει»), ως εξάρτηση από το απρόσωπο ρήμα «μπορεί», επιλέγεται για να εκφράσει το ενδεχόμενο, το πιθανό και το υποθετικό. Η συντάκτρια δεν αποφαινεται δογματικά, αλλά παρουσιάζει μια πιθανή ψυχολογική αντίδραση του ανθρώπου απέναντι στις δυσκολίες (στο πλαίσιο

της επιστημικής τροπικότητας). Αντίθετα, στο δεύτερο μέρος της περιόδου, περνάει στη χρήση της οριστικής («έχει ειπωθεί», «δεν είναι»). Με αυτόν τον τρόπο, παρουσιάζει την κακή ποιότητα του αστείου ως ένα αντικειμενικό, πραγματικό γεγονός που δεν υφίσταται αμφιβολία.

Η εναλλαγή αυτών των εγκλίσεων εξυπηρετεί άριστα την πρόθεσή της να πείσει τον αναγνώστη με ήπιο τρόπο πως το γέλιο λειτουργεί ως ψυχολογική διέξοδος σε ρεαλιστικές συνθήκες, χωρίς να προβαίνει σε απόλυτες γενικεύσεις.

β. Η μετατροπή θα γίνει ως εξής:

Είναι βέβαιο πως κάποιος που έχει πολλές στενοχώριες βρίσκει διέξοδο στο γέλιο, ακόμα κι αν η ποιότητα του αστείου που έχει ειπωθεί δεν είναι σπουδαία.

4^ο υποερώτημα

Η 2^η παράγραφος του κειμένου αναπτύσσεται με τη μέθοδο της διαίρεσης, η οποία οργανώνεται μεθοδικά γύρω από το ρητορικό ερώτημα της θεματικής περιόδου. Ειδικότερα:

- Διαireτέα έννοια: Οι άνθρωποι (ως δέκτες του χιούμορ).
- Διαireτική βάση: Το πνευματικό επίπεδο των ανθρώπων.
- Μέλη της διαίρεσης: «διανοούμενοι», «λιγότερο διανοούμενοι», «καθόλου διανοούμενοι».

Η συντάκτρια ξεκινά από το υψηλότερο πνευματικό επίπεδο και, εξετάζοντας τα χαρακτηριστικά του, καταλήγει σταδιακά στο χαμηλότερο. Η επιλογή αυτού του τρόπου οργάνωσης επιτρέπει στη συντάκτρια να οργανώσει και να ταξινομήσει το αρκετά ευρύ και αφηρημένο ζήτημα της υποκειμενικότητας του χιούμορ. Σκοπός της είναι να φωτίσει όλες τις πτυχές του θέματος, αποφεύγοντας τις αόριστες γενικεύσεις. Η διαίρεση προσφέρει στο κείμενο σαφήνεια και αποδεικτική ισχύ, καθιστώντας τον συλλογισμό άκρως πειστικό για τον αναγνώστη.

ΘΕΜΑ Β**Προσφώνηση:**

Κύριε Δήμαρχε,

Αξιότιμα μέλη του δημοτικού συμβουλίου της πόλης μας,

Κυρίες και κύριοι,

Πρόλογος:

Είναι ιδιαίτερη η χαρά μου να βρίσκομαι εδώ σήμερα, στην παρούσα εκδήλωση του Δήμου μας με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Ψυχικής Υγείας. Ως ευαισθητοποιημένος πολίτης, θα ήθελα να θίξω την αξία ενός όχι τόσο προβαλλόμενου κοινωνικού ζητήματος, του γέλιου. Διανοούμενοι και επικοινωνιακά μέσα θέτουν και αναλύουν καθημερινά κρίσιμα προβλήματα, ωστόσο, ξεχνούν τα απλά και καθημερινά στοιχεία που δομούν τη ζωή και, τελικά, καθορίζουν την ποιότητά της: το κέφι, το γέλιο θεωρούνται συχνά ανάξια λόγου και περιορίζονται παρά την αδιαμφισβήτητη αξία τους.

Α' Ζητούμενο: Οι παράγοντες που περιορίζουν το γέλιο και το χιούμορ στην καθημερινότητα του σύγχρονου ανθρώπου.

- Ο σύγχρονος άνθρωπος έχει γίνει ιδιαίτερα μελαγχολικός και κατηφής, εξαιτίας των προβλημάτων που καλείται να διαχειριστεί μέσα στην καθημερινότητά του. Ταλανίζεται από καταστάσεις πολύπλοκες που είτε συσχετίζονται άμεσα με τον ίδιο, όπως η εργασιακή του πορεία, είτε σε σχέση με το περιβάλλον, όπως η οικολογική καταστροφή και τα φαινόμενα τρομοκρατίας, βίας και εγκληματικότητας. Έτσι διαμορφώνεται ένα έντονο συναίσθημα φόβου, ανασφάλειας και αβεβαιότητας, που του αφαιρεί την ψυχική ηρεμία και τη διάθεση για αστεϊσμούς.
- Η σύγχρονη αστική ζωή είναι ιδιαίτερα μοναχική και ταυτόχρονα έντονα ανταγωνιστική. Η φιλική διάθεση και η ανάγκη για συλλογικότητα και συνύπαρξη

περιορίζονται στο ελάχιστο. Η κοινωνία είναι περισσότερο τυπική και απρόσωπη, επιβάλλοντας το προσωπείο της σοβαροφάνειας, σαν βασικό παράγοντα της κοινωνικής αποδοχής. Ο άνθρωπος δεν αισθάνεται αμοιβαία εμπιστοσύνη μέσα στο περιβάλλον του και δεν υπάρχει η φιλία και η οικειότητα που είναι αναγκαίες, προκειμένου να διαμορφωθεί ένα αισιόδοξο και φιλικό κλίμα που θα οδηγήσει στο γέλιο.

- Ο σύγχρονος άνθρωπος, αναζητώντας συνεχώς το καλύτερο και αυτό που ο ίδιος θεωρεί ως παράγοντα ευτυχίας, δηλαδή τα υλικά αγαθά, γίνεται ιδιαίτερα άπληστος. Ζει σε μία διαρκή κατάσταση άγχους, βιώνοντας διαρκώς το αίσθημα του ανικανοποίητου και τελικά χάνει την «ουσία» της ζωής.
- Οι άνθρωποι δεν έχουν εντάξει το γέλιο στη ζωή τους, ακόμη και ως στάση ζωής, είτε από την οικογένεια, είτε και από το χώρο της εκπαίδευσης. Συνεπώς, αγνοούν τη σημασία του χιούμορ και του γέλιου, ακόμη και ως μορφή τέχνης προσεγγίσιμης είτε από τη λογοτεχνία είτε το θέατρο.

Β΄ Ζητούμενο: Η πολύπλευρη σημασία του γέλιου στη ζωή του

- Το χιούμορ και το γέλιο απελευθερώνουν τη σκέψη, εκφράζουν κριτική, δηλώνουν την αποδοχή και την ευαρέσκεια για όσα διαδραματίζονται. Μερικές φορές μέσα από τη σάτιρα θίγονται κοινωνικά θέματα που χρήζουν προσοχής. Επίσης, με τη μορφή του ανέκδοτου, της λαϊκής εικονογραφίας, της διήγησης ερεθίζει τη φαντασία. Έτσι, συμβάλλει στην πνευματική συγκρότηση του ανθρώπου.
- Το γέλιο θεραπεύει την ψυχή, γλυκαίνει, ανακουφίζει, αναζωογονεί. Ο άνθρωπος που γελά είναι άνθρωπος ανοιχτός στη ζωή, γεμάτος κατανόηση και έτοιμος να προσφέρει από το συναισθηματικό του περίσσειμα. Με τον υγιή αυτοσαρκασμό αντιμετωπίζει τα ελαττώματά του, τα εκλογικεύει, καθαίρεται. Συμφιλιώνεται με τον εαυτό του και βοηθά τους άλλους να τον αποδεχθούν. Συνεπώς, το γέλιο εξευγενίζει την ψυχή και προσφέρει ψυχική ισορροπία.

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2026
Β' ΦΑΣΗ**E_3.Nλ1(α)**

- Το γέλιο ισοδυναμεί με σωματική άσκηση. Μια «κρίση γέλιου» παρουσιάζει θεραπευτικές και προληπτικές ιδιότητες, τόσο σε παθολογικές ασθένειες, όσο και σε ψυχικές. Επίσης, ένα ξεκαρδιστικό γέλιο ενεργοποιεί και ύστερα ηρεμεί την αντίδραση στο στρες και μπορεί να αυξήσει και στην συνέχεια να μειώσει τους παλμούς της καρδιάς και της πίεσης του αίματος. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα ένα όμορφο και χαλαρό συναίσθημα.
- Η αισιοδοξία, το γέλιο είναι μια ηθική της ζωής. Οι χαρούμενοι άνθρωποι αντιμετωπίζουν θετικά τη ζωή και τους άλλους. Βλέπουν τα πράγματα από την καλή τους πλευρά χωρίς να γίνονται αφελείς και αντιμετωπίζουν τις δυσκολίες ευκολότερα. Αυτή η ψυχική διάθεση τροφοδοτεί την αγωνιστικότητά τους, τη δραστική συμμετοχή τους και την αλληλεγγύη.
- Είναι σαφές ότι το χιούμορ προϋποθέτει τον «άλλο», είναι μια διαδικασία συλλογική, ακυρωτική της μοναξιάς. Διευκολύνει και ενισχύει, ως κοινωνική χειρονομία, τη διαπροσωπική επικοινωνία, αμβλύνοντας τις ατομιστικές τάσεις. Αν και το γέλιο δεν τιμωρεί, διορθώνει, ωστόσο, με τρόπους ηπιότερους και επαναφέρει στην τάξη εκείνον που παραβίασε την κοινώς αποδεκτή συμπεριφορά. Παράλληλα, στους συλλογικούς χώρους (οικογένεια, σχολείο, συντροφιά) το γέλιο είναι θεμέλιο για τη συγκρότηση και την αποτελεσματικότητα των στόχων τους, κίνητρο που προκαλεί την κατανόηση και την αλληλοαποδοχή.
- Πρέπει να τονιστεί και η κοινωνική διάσταση του γέλιου, καθώς λειτουργεί ως ένα συνολικό εργαλείο για την επικοινωνία και τη σύνδεση μεταξύ των ανθρώπων. Όταν γελάμε μαζί, δημιουργείται μια αίσθηση ομαδικότητας, ότι είμαστε μια κοινότητα. Το γέλιο διαδραματίζει διάφορους κοινωνικούς ρόλους και λειτουργίες, συμβάλλει στη διάλυση των κοινωνικών εντάσεων, στη μείωση των αποστάσεων μεταξύ των ανθρώπων και δημιουργεί ένα αίσθημα ευχαρίστησης και συμπαράστασης.

Επίλογος:

Στο σημείο αυτό, θέλω να επισημάνω πως παρά τους παράγοντες που μας απομακρύνουν καθημερινά από την αίσθηση του χιούμορ και του γέλιου, είναι αδήριτη ανάγκη να υπάρχει στη ζωή μας. Θεωρείται, άλλωστε ότι τα οφέλη του προέρχονται περισσότερο από τη θετική διάθεση, παρά συγκεκριμένα από το ίδιο το γέλιο. Γι' αυτό το λόγο το να ανακαλύψουμε τι μας κάνει ευτυχισμένους, καθώς και να καλλιεργήσουμε την ικανότητα να βρίσκουμε χιούμορ στις καθημερινές μας καταστάσεις, μπορεί να μας ανακουφίσει από την ένταση που συνοδεύει τις προκλήσεις της ζωής.

Αποφώνηση:

Σας ευχαριστώ για την αμέριστη προσοχή σας

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. Το ποίημα ανήκει στην νεωτερική (μοντέρνα) ποίηση, χαρακτηριστικά της οποίας είναι: τα σχήματα λόγου, ο διασκελισμός και το καθημερινό λεξιλόγιο. Σύμφωνα με το ποιητικό υποκείμενο αυτό που θα μείνει αλώβητο από τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει είναι το χαμόγελό του, όπως φαίνεται άλλωστε στο στίχο: «το χαμόγελό μου δεν θα πεθάνει». Με τη χρήση αυτής της μεταφοράς δίνεται έμφαση στην εσωτερική δύναμη του ποιητικού υποκειμένου και τονίζεται με παραστατικό τρόπο η αξία του γέλιου. Επιπλέον, ο διασκελισμός στους τελευταίους στίχους του ποιήματος «Όταν θα 'χω πεθάνει, / θα σας κληρονομήσω αυτό το ίδιο χαμόγελο / που δε θα 'χει πεθάνει» δημιουργεί ένταση και με ζωντανό τρόπο κρατά αμείωτο το ενδιαφέρον του αναγνώστη. Άλλο χαρακτηριστικό της νεωτερικής ποίησης είναι το καθημερινό λεξιλόγιο, λέξεις όπως, «Χτυπήστε με, πατήστε με, φιλήστε με» κάνουν το ποίημα περισσότερο οικείο, άμεσο και προσιτό στον αναγνώστη. Όλα τα παραπάνω στοιχεία συμβάλλουν στη συναισθηματική φόρτιση του αναγνώστη, ώστε να μπορεί και ο ίδιος να ταυτιστεί με το ποιητικό υποκείμενο.

*(Εναλλακτικά σχήματα λόγου: Προσωποποίηση: «το χαμόγελό μου δεν θα πεθάνει»,
Ασύνδετο: «Θαυμάστε με, χειροκροτήστε με, δοξάστε με», Επανάληψη: «χαμόγελο»)*

Γ2. Το κυρίαρχο ρηματικό πρόσωπο είναι το β' πληθυντικό («*χτυπήστε με*», «*ματώστε με*», «*πατήστε με*»). Το ποιητικό υποκείμενο απευθύνεται άμεσα στους άλλους, δημιουργώντας έναν τεχνητό διάυλο επικοινωνίας με τον δέκτη. Παράλληλα, το ποίημα αποκτά διαλογικό χαρακτήρα, ενισχύοντας τη θεατρικότητα του λόγου. Συγχρόνως με έναν άμεσο και οικείο τρόπο ο ποιητής προτρέπει τον αναγνώστη να βρει τη δική του εσωτερική δύναμη, το χαμόγελο του, όπως άλλωστε και ο ίδιος αντιμετωπίζει τις δυσκολίες της ζωής του.

ΘΕΜΑ Δ

Το ποιητικό υποκείμενο αντιμετωπίζει τις δυσκολίες που εμφανίζονται στη ζωή του με ιδιαίτερο σθένος και αισιοδοξία («*το χαμόγελό μου δεν θα πεθάνει*»). Ενώ έρχεται αντιμέτωπο με επιθέσεις, απόρριψη και μίσος, η ψυχική του δύναμη, δηλαδή το χαμόγελό του, παραμένει άσβεστη. Ακόμα κι όταν δέχεται τον θαυμασμό και την αγάπη, πάλι ο χαρακτήρας του παραμένει αναλλοίωτος και αντιμετωπίζει αυτές τις εκδηλώσεις αγάπης με αξιοπρέπεια. Το χαμόγελο του είναι αυτό που του δίνει τη δύναμη να αντιμετωπίζει όλες τις θετικές ή αρνητικές προκλήσεις του σύγχρονου κόσμου, παραμένοντας άφθαρτο στο χρόνο.

Σε προσωπικό επίπεδο θεωρώ πως ως μέλος της σύγχρονης κοινότητας θα κληθώ κι εγώ να αντιμετωπίσω πολλές και δύσκολες καταστάσεις στη διάρκεια της ζωής μου. Βασικό μου όπλο θα πρέπει να είναι το γέλιο, ώστε να τις ξεπερνά με ψυχραιμία και αισιοδοξία. Είναι σημαντικό, λοιπόν, να οπλιζόμαστε με αυτοπεποίθηση και να μην αφήνουμε τις όποιες προκλήσεις της ζωής να μας πτοούν.

(149 λέξεις)